

dr hab. med. Łukasz Kołodziej

Szczecin, 15 stycznia 2017 roku

Katedra i Klinika Ortopedii,

Traumatologii i Onkologii Narządu Ruchu

Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie

Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny nr 1

Ul. Unii Lubelskiej 1, 71-252 Szczecin

tel./fax : 091 425 32 38

e-mail: lukas@hot.pl

Recenzja rozprawy doktorskiej lek Henryka Liszki

pod tytułem:

„Wyprzedzające znieczulenie miejscowe w chirurgii kończyn”

Podstawą do napisania recenzji jest decyzja Rady Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego podjęta na posiedzeniu w dniu 17 listopada 2016 roku.

Praca zbudowana jest w oparciu o cykl 4 artykułów o jednolitej tematyce opublikowanych w latach 2015-2016 r. w czasopismach Foot & Ankle International oraz Przegląd Lekarski, opatrzonych wspólnym opisem prac zawartym w rozdziale II oraz streszczeniem w języku polskim i angielskim w rozdziałach IV i V. Piśmiennictwo to 109 pozycji zawartych w rozdziale VI. Rozdział VII to oświadczenia współautorów prac załączonych przez lek. Henryka Liszkę, w których wyrażają oni zgodę na przedłożenie ich w rozprawy doktorskiej.

Temat badawczy podjęty przez lekarz medycyny Henryka Liszkę dotyczący wpływu wyprzedzającego znieczulenia miejscowego na ograniczenie pooperacyjnych dolegliwości bólowych jest bardzo interesujący, w pełni uzasadniony i aktualny.

Lekarz medycyny Henryk Liszka wykonał pracę pod kierunkiem dr hab. medycyny Artura Gądka, który od wielu lat zajmuje się klinicznymi aspektami leczenia chorób narządu ruchu a w szczególności deformacji stopy i stawu skokowo-goleniowego. Tak więc doktorant miał sposobność poznać wszystkie aspekty leczenia wad wrodzonych i nabytych stopy i stawu skokowo-goleniowego, śledzić kwalifikację pacjentów do leczenia zachowawczego jak i operacyjnego oraz jego wpływ na uzyskane wyniki lecznicze. Obserwacje i doświadczenia kliniczne doktoranta stały się podstawą do przeprowadzenia obszernej pracy badawczej, skutkującej 3 publikacjami w branżowych czasopismach, oceniającej wpływ różnych rodzajów znieczulenia na odczuwanie bólu pooperacyjnego w chirurgii stopy i stawu skokowo-goleniowego. Ostatni, czwarty artykuł z przedłożonego do recenzji zbioru, omawia skuteczność i bezpieczeństwo wyprzedzającego znieczulenia miejscowego w operacjach wykonywanych w obrębie kończyny górnej, co dodatkowo potwierdza znaczenie tego sposobu postępowania w ortopedii i chirurgii urazowej.

Pierwsza i trzecia praca z załączonego zbioru opublikowane zostały w czasopiśmie Foot & Ankle International posiadającego najwyższy Impact Factor spośród periodyków szczegółowo zajmujących się problemem stopy i stawu skokowo-goleniowego. W przedstawionych pracach prospektywnych i z losowym doбором pacjentów, autor ocenia skuteczność przedoperacyjnej infiltracji miejsca operowanego roztworem środków znieczulających miejscowo (bupiwakaina i lidokaina) w porównaniu z zastosowaniem placebo. Publikacje w najważniejszym czasopiśmie branżowym z zakresu stopy i stawu

skokowo-goleniowego o światowym zasięgu jakim jest Foot & Ankle International świadczą o doskonałym warsztacie technicznym autora, gruntownej znajomości bieżącego i historycznego piśmiennictwa naukowego, dokładności i pracowitości. Jest to szczególnie warte podkreślenia w przypadku praktyka - lekarza Henryka Liszki, który w codziennej pracy klinicznej ortopedy operującego w dużym, pełno profilowym ośrodku klinicznym, prowadzi prospektywne badania kliniczne. Ponadto stosowane przez doktoranta małoinwazyjne techniki operacyjne jak: artroskopia stawu skokowo-goleniowego czy korekcja palucha koślawego wg Michella i Kramera należą do najnowocześniejszych w chirurgii ortopedycznej i wykonywane są w nielicznych, przodujących w chirurgii stopy ośrodkach. Należy nadmienić, że rozprawa lek. med. Henryka Liszki może i powinna stać się obowiązkowym podręcznikiem dla specjalizujących się w Ortopedii i Traumatologii Narządu Ruchu jak i Anestezjologii. Przeprowadzone przez doktoranta badania dowiodły, że wyprzedzające znieczulenie miejscowe, istotnie zmniejsza dolegliwości bólowe w ciągu pierwszych 24 godzin po operacjach ortopedycznych w obrębie kończyn. Jest metodą nie tylko skuteczną, ale i tanią, ale przede wszystkim nie powodującą u pacjentów działań ubocznych i znacznie redukującą zapotrzebowanie na klasyczne środki przeciwbólowe.

Za oryginalne osiągnięcia doktoranta uważam:

1. Zwrócenie uwagi na doświadczane przez pacjentów poddawanych operacjom ortopedycznym znaczne dolegliwości bólowe, w których standardowa terapia jest często niewystarczająca, mało skuteczna i pełna objawów ubocznych. Rozpoczęte tu badania wymagają kontynuacji pracy badawczej nad zmniejszeniem bólu oraz działań ubocznych leczenia analgetycznego doświadczanych przez pacjentów ortopedycznych.

2. Spostrzeżenie o potencjalnym pozytywnym wpływie wyprzedzającego znieczulenia miejscowego (metody technicznie prostej i mało kosztownej) na zmniejszenie bólu pooperacyjnego.

3. Udowodnienie skuteczności wprowadzonych działań klinicznych za pomocą badania prospektywnego i z losowym doбором pacjentów - metody badawczej stojącej na szczycie technik badawczych medycyny opartej na faktach (Evidence Based Medicine).

Wymienione powyżej trzy punkty stanowią dla recenzenta specjalisty ortopedii i chirurgii urazowej bezcenną wiedzę, albowiem nagminną praktyką spotykaną w specjalnościach operacyjnych jest farmakologiczne leczenie bólu za pomocą znanego, niezmiennego od lat zestawu leków opioidowych, powodujących liczne działania niepożądane, w tym uporczywe nudności, wymioty, uniemożliwiające pooperacyjne usprawnianie i pionizację pacjentów. Doktorant wykazuje się zresztą już we wstępie pracy bardzo gruntowną wiedzą w tym temacie.

Pomimo pozytywnej oceny rozprawy doktorskiej, z obowiązku recenzenta przedstawiam również uwagę krytyczną. Nie znalazłem bowiem szerszego wyjaśnienia i rozwiązania problemu, dlaczego procedura miejscowej infiltracji z wyprzedzeniem w przypadku złamań części dalszej kości promieniowej traci swoją skuteczność po upływie 24 godzin od momentu urazu, poza krótkim wyjaśnieniem w dyskusji artykułu 4 (Przegląd Lekarski 2016/73/9), że złamanie powoduje nadwrażliwość receptorów bólowych i w konsekwencji zmniejszenie działania miejscowej infiltracji mieszaną środków znieczulających. Wobec faktu, że znieczulenie miejscowe poprawia w sposób istotny wyniki funkcjonalne po operacyjnym leczeniu złamania części dalszej kości promieniowej, będącego najczęstszym ze złamań w obrębie narządu ruchu, problem ten wymaga dalszego wyjaśnienia.

Pomimo wymienionej uwagi pracę uważam za niezwykle wartościową, przedstawiającą bardzo duże walory poznawcze i praktyczne. Przeprowadzenie tak szeroko zaplanowanych badań i ich ostateczne opracowanie wymagało żmudnej pracy i wiele wysiłku. Przedstawiona mi do oceny dysertacja jest bardzo wartościowym, użytecznym praktycznie i zarazem bardzo profesjonalnym opracowaniem naukowym. Na szczególne podkreślenie zasługuje zarówno przydatność uzyskanych wyników w praktyce klinicznej, jak i nienaganne przygotowanie merytoryczne oraz edytorskie.

Stwierdzam, iż recenzowana praca spełnia wszystkie kryteria stawiane pracom doktorskim. Wnoszę o szczególne wyróżnienie rozprawy „summa cum laude” opartej na pracach opublikowanych w czasopismach recenzowanych i indeksowanych na liście filadelfijskiej i w związku z tym mam zaszczyt przedstawić Wysokiej Radzie Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego – Collegium Medicum wnioszek o dopuszczenie lekarza medycyny Henryka Liszkę do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

dr hab. med. Łukasz Kołodziej

Dr hab. n. med. Łukasz Kołodziej
specjalista ogólnego internisty
1362611